ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

БОРБА

ОРГАН НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА БКП, ОКРЪЖНИЯ НАРОДЕН СЪВЕТ И ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ФРОНТ — В. ТЪРНОВО

Излиза три пъти седмично

Год. XIX, бр. 114 (1869) | В. Търново, събота, 21 септември 1963 г. | Цена 2 стотинки

ОБЛ. БИБЛИОТЕКА В. ТЪРНОВО

ПЪРВОТО АНТИФАШИСТКО ВЪСТАНИЕ В СВЕТА

ПРЕДИ ЧЕТИРИДЕСЕТ ГОДИНИ — на 23 септември 1923 година — под ръководството на Партията в нашата страна избухна първото в света антифашистко народно въоръжено въстание. Неговата задача бе да разгроми установения на 9 юни с. г. кървав фашистки режим и да създаде работническо-селска народна власт.

Поучена от грешките на 9 юни, Българската комунистическа партия правилно оцени, че, ако не поведе масите на бой с фашизма, тя е осъдена на безславно загиване като боева революционна партия на работническата класа. Вдъхновявана от идеите на Великата октомврийска социалистическа революция и примера на руските работници и селяни, нашата партия тръгна смело по пътя на своята болшевизация. Септемврийското въстание, както изтъкна Георги Димитров, бе преломен исторически момент в нейното превръщане в действително революционна марксистко-ленинска партия — партия годна в условията на империализма да води трудещите се в откритите сблъсъци с класовия враг.

По призива на Партията народът въстана. Комунисти и земеделци тръгнаха рамо до рамо срещу фашисткия тиранин. В огъня на борбата се роди, а с пролятата обилна кръв зациментира завинаги работническо-селския съюз. Положиха се основите на здравото народно единство, на спасителния за народа ни и за победоносното Деветосептемврийско въстание — Отечествен фронт. В огъня на септемврийската епопея се роди и създаде първата българска работническо-селска армия.

Въстанието обхвана цялата страна, но най-масови прояви и героизъм се изявиха в северозападна България, където бяха вождовете на въстанието Георги Димитров, Васил Коларов, Гавраил Генов.

Потушено с нечувани зверства, въстанието бе разгромено, но Партията и народът не бяха победени. Изкопана бе дълбока пропаст между фашизма и народа, която години наред нищо не можа да заличи и която се яви предпоставка за новите славни борби и завоевания на Партията и народа след 1923 година до победния девети септември 1944 година. Деветосептемврийското въстание реши нерешените задачи от 1923 г. и постави началото на социалистическата революция у нас. Очевидна, неразривна и кръвна е връзката между Септемврийското въстание 1923 година и победоносния Девети септември 1944 година.

Сега, 40 години след това въстание, ние виждаме, чувствуваме и разбираме още по-ясно неговите заслуги в борбите на нашия народ срещу фашизма. Ние чувствуваме по-силно правдата в пророческите думи на безсмъртния поет на Септември 1923 г., Гео Милев, който предвеща:

Септември ще бъде май.
Човешкият живот
ще бъде един безконечен възход
— нагоре! нагоре!
Земята ще бъде рай —
ще бъде!

40 години след Септемврийското въстание, нашият народ се намира в непознат за неговата история възход нагоре към сияйните върхове на комунизма. Сбъдна се мечтата на поета, мечта, от която се вдъхновяваха славните септемврийци.

Ведно с цялата страна и народът от Великотърновски окръг:

. . .въстана
из мрака тревожен
на своя живот
— и писа със своите кърви:
Свободен!

Чествувайки четиридесетгодишнината от славното Септемврийско въстание, трудещите се от Златарица, Мусина, Михалци, Килифарево, Иванча и редица други села си припомнят тревожните септемврийски дни, незабравимата, макар и кратка, народна победа, установената в Златарица и Мусина работническо-селска власт — власт на комунисти и земеделци. В окръга бяха записани безсмъртни имена на герои. Най-ярко светят имената на загиналите безстрашни, самоотвержени и непреклонни в своята вярност към Партията и народа борци Трифон Саралиев от Килифарево, Стефан Попстоянов от Златарица и десетина други.

Свеждайки чела и бойните си знамена пред безсмъртния подвиг на славните септемврийци от 1923 г., вдъхновявани от големите завоевания през 19-те години народна власт, трудещите се от окръга чествуват славната четиридесетгодишнина с още по-голяма готовност за работа и борба, за изпълнение заветите на септемврийци, за победата на социализма и комунизма в нашата скъпа Родина. Те се сплотяват още по-крепко под знамето на Българската комунистическа партия в борбата за мир и социализъм, за единство на световната социалистическа система, начело с могъщия Съветски съюз, за нови успехи и победи на нашата социалистическа Родина.

СКЪПИ ГОСТИ ОТ ВЕЛИКАТА СТРАНА

Скъпите гости са вече във В. Търново. Сред нас те се чувстват като сред родни братя.
Снимка: Ив. Воденичаров

ВЕЧЕ БЛИЗО 10 ДНИ в нашата страна гостува Ленинградският большой драматичес кий театър „Максим Горки". Навсякъде — Русе, Варна, Толбухин — неговите представления се посрещнаха с голям интерес. Затова и с такова нетърпение жителите на Велико Търново очакваха да видят представителите на първия театър, създаден през годините на съветската власт.

Сърдечна, много трогателна, бе срещата на съветските артисти с гражданите на Велико Търново. Дълго време преди идването на гостите вчера на площад „Велчова завера" бяха дошли много ученици, граждани. С нетърпение очакваха те прославените съветски артисти.

С нашето родно, българско „Добре дошли" посрещна скъпите гости заместник-председателят на изпълкома на Градския народен съвет Милчо Христов, а пионери и девойги ги отрупаха с букети цветя.

Развълнувано отговори на приветствието директорът на театъра Леонид Нарицин.

* * *

МНОГО АРТИСТИ са играли на сцената на летния театър. Но такова изкуство гражданите на Велико Търново рядко бяха виждали.

В програмата на горкиевци бяха включени сцени от произведения на Толстой, Горки, Шолохов, Симонов, Корнейчук. Те разкриха пред нас и съкровищницата на световното изкуство, показаха, както казва главният режисьор на театъра народният артист на СССР лауреата на Ленинска награда Г.А. Товстоногов, че „театър" побеждава тогава, когато е верен на своите стремежи, на своите най-добри традиции, когато не забравя своето „призвание".

Снощи великотърновци видяха на сцената представителите на няколко актьорски поколения. И със същата топлота, ентусиазъм посрещнаха те играта на народните артисти на РСФСР [illegible], лауреат на Държавна награда, Евгени Лебедев, лауреат на Държавна награда, Людмила Макарова, заслужилите артисти на РСФСР Н. А. Олхина, лауреат на Държавна награда, В. И. Стржелчик и останалите артисти.

И, когато концертът завърши, дълго не стихваха аплодисментите. Възторга на присъстващите изразиха първият секретар на Окръжния комитет на ДКМС Николай Цонев и директорът на Държавния народен театър във В. Търново Никола Шиваров. На скъпите гости бяха поднесени много цветя и подаръци.

П. КАЙШАНОВ

Тържествено събрание във В. Търново

На 19 септември големият салон на Дома на Народната армия във Велико Търново се изпълни със стотици граждани. Всички те дойдоха за тържественото събрание, посветено на 40-годишнината на славното антифашистко въстание през 1923 година и празника на Българската народна армия.

В деловия президиум заемат места: другарят Димитър Стоичков — член на Централния комитет и първи секретар на Окръжния комитет на БКП, другарят Йордан Костов — председател на изпълнителния комитет на Окръжния народен съвет, секретарите на Окръжния комитет на БКП — Димитър Стоянов и Иван Диков, генерал-майор Борис Карамфилов — началник на ВНВУ „В. Левски" — В. Търново, много ръководители на окръга и града.

Секретарят на Градския комитет на БКП Ненчо Нейков откри събранието и даде думата за изнасяне на доклад на генерал-майор Б. Карамфилов.

За славното дело на септемврийци от 1923 година, за родения в кръв и бой съюз на работниците и селяните, за партийната здравина и правда звучаха пламенни и бойки думи. А първите въоръжени отряди на въстаналия народ бяха и първите рожби на нашата народна армия. Тя измина славен път за развитие и днес мощна и овладяла съвременната бойна техника, бди над завоеванията на един възроден народ, над свободата, за която се лееше кръв, още през Септември 1923 година.

Присъствуващите на събранието единодушно одобриха поздравителна телеграма до Централния комитет на БКП.

След тържеството бе изнесена богата литературно-музикална програма от гостуващи артисти от Театъра на въоръжените сили — София.

ДА НЕ СЕ ПРОПУСКА БЛАГОПРИЯТНОТО ЗА РАБОТА ВРЕМЕ!

СВЕДЕНИЕ

за изпълнение на по-важните селскостопански работи в проценти към 19 септември 1963 година

ТКЗС	Освободени площи от зах. цвекло	Обрана царевица	Силажиране
1. Сухиндол	100	69.5	81.5
2. Д. Липница	100	32.6	92.3
3. Ц. Кория	100	32.7	61.2
4. Стражица	92.6	58.1	67.6
5. Михалци	92.5	55.6	90.7
6. Дъскот	88	62.4	95
7. Самоводене	88.3	55.6	72.4
8. Бяла черква	78.3	31.3	97.7
9. Джулюница	75.4	41.8	90.8
10. Караисен	71.2	47	77.7
11. Върбовка	57.3	56	80.2
12. Лясковец	55.4	33.4	89.5
13. Масларево	55.3	36.8	72.6
14. Асеново	54	71.8	66
15. Козловец	47.6	49.5	95
16. Павликени	46.9	43	72.4
17. Камен	41.3	40	100
18. П. Тръмбеш	41.3	66.2	63.4
19. Алеково	41.3	29.4	64.8
20. Обединение	40.5	53.5	76.9
21. Поликраище	39.3	44.2	96
22. Морава	39.2	71	93.3
23. Ресен	39.2	34.2	68.3
24. Златарица	36.7	34.9	58.8
25. Д. Оряховица	32.1	42	78.7
26. П. Сеновец	30.8	42.5	82.8
27. Сушица	23.6	26.7	51.5
28. Овча могила	21.4	54.8	66.6
29. Страхилово	18.1	24.7	88.8
30. Драганово	17	36.2	66.9
31. Г. Студена	11.3	73.8	66.4
32. Беброво	—	100	65
33. Килифарево	—	74.1	69.1
34. Константин	—	72	33
35. Кесарево	0	64.4	56
36. Ореш	0	57.5	46.9
37. Драгомирово	0	43.5	71.1
38. Балван	0	35.6	75.3
39. В. Търново	0	34.9	54.1
40. Елена	—	17.1	53.7
41. Буйновци	—	0	0
ДЗС			
1. Лясковец	—	57.6	70.1
2. Свищов	—	39.7	33.7
3. Совата	—	31.4	36.9
Всичко за окръга:	44.7	55	74.4

МЕРКИ С МАЛКО ЗАКЪСНЕНИЕ

И друга година Ресенският кооператив е срещал големи затруднения през есента, но като сега напрегнато време не е имало.

Управителният съвет на стопанството трезво отчита сгъстяването на задачите, ясно осъзнава трудностите, които се изпречват по пътя на тяхното изпълнение. Но кооперативът щеше да бъде далеч по напред в селскостопанските работи, ако по-рано се беше създало пълно напрежение на силите.

А какво беше досега? Полевъдите напрягат сили да приберат ароматика, изпращат хора за вадене на захарното цвекло, а когато заработи цехът за стерилни консерви, 40 души се отделиха от бригадите. Колкото и да бързат, 850—900 души не биха могли да смогнат с всички задачи. През това време никой не потърси помощта на служителите и работниците от селата в района на стопанството. Не се държеше много и на пенсионерите. Само 30 служители от ТКЗС от една седмица работят по блоковете. Въпреки че за транспортирането на продукцията се срещат много трудности, досега не бе поставен организирано въпросът за удължаване на работния ден на водачите на колите или пък да се помисли за двусменна работа.

Това са слабости, които са се отразили зле върху темпа на работата в стопанството. Хубаво е, че те вече се виждат. Мерките, които се вземат сега от Общинския партиен комитет и управителния съвет, несъмнено ще се отразят положително върху изпълнението на задачите.

Сега са пресметнати точно трудовите сили. Освен кооператорите, на полето редовно ще излизат работниците и служителите от потребителната кооперация, ТПК, ТКЗС. И за това е направен точен график. От сряда започнаха работа 120 ученика от Селскостопанския техникум. Идват и 200 студенти.

Не е отбягнат и въпроса за поощряване на ония звена, които съумеят да привлекат повече кооператори и пенсионери. За всеки работил човек над заплануваният брой в звеното стопанството дава по два лева поощрение. Като се прибави и премиалното възнаграждение за различните моменти и манипулации в прибирането на реколтата става ясно, че ръководителите са дали заслуженото на материалния стимул.

Сега се създава и по-добра организация в използуването на транспортните средства. Договорено е изваденото през деня захарно цвекло да се извозва до гарата вечер от осем до единадесет часа. Това създава благоприятни условия за успешно маневриране на колите за превозване на грозде, царевица, силажна маса.

Разбира се, за пълен прелом в работата още не може да се говори, тъй като мерките са твърде скорошни. Положително е, че ръководителите не са изпаднали в паника, а вече умело насочват силите към преодоляване на затрудненията. Ако към това се прибави и още по-добра масово-политическа работа за разгаряне и ежедневно отчитане на съревнованието през тези върховни трудови моменти на село, несъмнено стопанството ще се справи добре с много важни задачи.

П. ДИМИТРОВА

Слънчогледът е прибран

Благодарение на добрата организация и правилното разпределение на силите и техниката вчера кооперативните и държавните стопанства в окръга приключиха една от най-срочните селскостопански задачи — брането на слънчогледа. Прибрана е реколтата от всичките 123 808 декара. В много стопанства плановият добив е преизпълнен. В ДЗС — Свищов от 1500 декара получиха по 420 кг зърно. Сега силите на механизаторите са насочени към подготовка на тези площи за сеитба.

Хубава е памуковата реколта в Белочерковския кооператив. Блокът на „Дъскотския път" е побелял като от сняг. Тук от декар площ 5-то звено от II бригада набира по 110 килограма памук

МАСОВО ДА СПОРТУВАТ УЧАЩИТЕ СЕ

На въпросите на физическото възпитание на учащата се младеж във В. Търновски окръг бе посветен завчерашният разширен съвместен пленум на Окръжния съвет на БСФС, Окръжния комитет на Комсомола и отдел „Народна просвета" при Окръжния народен съвет. Успехите, постигнати в окръга през изминалата учебна година, богатата спортна база на училището в с. Джулюница, привлякоха вниманието на физкултурните, комсомолски и просветни дейци от цялата страна.

Затова в заседанието на пленума, което се състоя в Джулюница участвуваха и завеждащите отделите „Физкултура и спорт" при ОК на ДКМС, отделите „Учащи" при ОС на БСФС, инспекторите по физическо възпитание при отделите „Народна просвета" от цялата страна. Така пленарното заседание се превърна в истинска среща от национален мащаб за обмяна на положителния опит по физкултурната работа сред учащите се.

Тук бяха кандидат-членът на ЦК и секретар на Окръжния комитет на БКП Димитър Стоянов, заместник председателите на ЦС на БСФС В. Петров и Хр. Меранзов.

В своя доклад началникът на отдел „Народна просвета" при ОНС във В. Търново Г. Тодоров, сподели радостната равносметка — 63% от учащите се в окръга придобиха званието „физкултурник", 25 на сто — „спортист", а 13 442 станаха носители на значката ГТО.

За строителството на местния училищен физкултурен комплекс — красавец разказа председателят на Общинския народен съвет в с. Джулюница Иван Дечев.

Бяха обявени първенците в съревнованието между училищните физкултурни колективи в окръга. Раздадени бяха значки „Отличник на физкултурната работа" на 22 директори и учители от окръга, а строителите на комплекса в Джулюница получиха значки „Отличник в спортното строителство".

Вчера в училището в Джулюница бяха организирани показни уроци и физкултурни игри.

МАШИНИ ЗА ФЕРМИТЕ

Преди няколко месеца Министерският съвет разпореди промкомбинат „Първи май" в с. Полски Тръмбеш да се трансформира в държавно индустриално предприятие. На това ново промишлено предприятие се възлага производството на машини за механизиране процесите на нашето кооперативно и държавно животновъдство.

Завчера тук се състоя национално съвещание, организирано от Комитета по машиностроене при Министерския съвет, Министерството на селскостопанското производство и ръководството на ДИП „Първи май". На съвещанието присъствуваха председатели, зоотехници, инженери и животновъдни бригадири от някои трудовокооперативни стопанства в Североизточна България, представители на централни и окръжни институти.

Директорът на предприятието изнесе доклад за състоянието на механизацията в нашето обществено животновъдство и насоките на новото предприятие.

Изказалите се участници в съвещанието направиха много и хубави препоръки за бъдещата работа на предприятието, което е единствено в страната и пожелаха то в близко време да се развие като голям и добре оборудван завод за производство на машини за животновъдните ферми.

НАШИЯТ репортаж

В АСЕНОВСКИЯ КООПЕРАТИВ

Полъхът на есента се чувствува. Ей го и в Асеновския кооператив. Той прошари вече листата на дърветата и захлади сутрините, до късно задържа синкавата омара в падините. Остава само да плиснат дъждовете и. . .

Свиват се сърцата на кооператори и ръководители при тая мисъл. Хубав плод даде земята тази година. Няма култура сега, от която да не се преизпълни планувано. По 130 кг. слънчоглед вземаха други години мировчани, а сега очакват над 200. Бригадите на Димитър Енев и Йордан Радков от Асеново вече отчетоха по над 240 кг слънчоглед от декар.

На държавата оттук ще се предаде не по-малко от 80 тона слънчоглед над договора. Няколко пъти повече от миналата година сено е прибрано за зимнина. Над 200 тона домати даде засятата безразсадово градина от 80 декара в Мирово, макар да я би градиш ка. По 2 и 3 кочана е царевицата. Цвекло, грозде — всичко се народи.

Вълшебство ли е това? Не! Всичко е труд, неуморен труд на кооператорите, които не пускаха нито ден и добре обработиха културите. Още до 20 април тук приключиха пролетната сеитба, затова сега някои стражичани завиждат, че във „Вележата" тяхната царевица, макар и да е поливна, е половин метър по-ниска.

— Като се ядосам, там отивам във „Вележата" и ми минава, — подхвърля де на шега, де наистина високият едровежд мировски градинар бай Иван Петров и сините му очи пливат в радост.

Той е един от съперниците за първото място в стопанство то, и разбира се, за екскурзия до Москва. Не по-малко от 10 човека ще отидат на екскурзия до Москва, Прага, Одеса и Бу курещ.

По 1000-1200 души всеки ден са на полето и бързат навреме да привършат полската работа. Благодарение на въведените материални стимули сега тук никой не подканя никого за работа. Хората сами напират.

Тръгнахме с председателя и главния агроном из кооператива. Тук не е равнина, а баири са се надиплили един до друг и през тях не шумят канали. От тая белопръстница да вземеш надпланово, да не стигат хамбарите да се прибере, здраво е поработено.

В асеновския стопански двор десетина кооператори редят кочани царевица на голяма камара. Други сковават кошове. Старите не могат да поберат урожая. Някъде, откъм „Дюстарла", по черния път вървят коли и возят царевичак за силажорезачката.

— Позасъхна стъбленатa маса, но силаж ще приготвим, — говори животновъдният бригадир Иван Радев, който тук осъмва, тук замръква. — Тая година ще оставим от храната и за следващата, защото откъде да я знаеш каква ще бъде.

Шумен е блокът с царевицата в „Ашамахле", където от днес кършат кочани 70 студенти от София. Така е и в „Елата". За почистването на семенниците тук са дошли учениците. По отсрещния баир в лозята белеят забрадки и фейдери се пълнят с едър „Болгар". Така е и на „Лома", на „Бичисърта" и под селото в Мирово.

— Добре дошли! Какво, обрахте ли мисира? — пита кооператорката Мома Георгиева, която с още няколко жени насипва царевица в коша. — А имате ли такъв мисир като нашия?

Ето гордостта, чувството на стопани, самата радост на плодоносната есен.

Кипналата работа, загрижеността, която тук се чувствува от всички, говорят, че в Асеново няма да изостанат.

Ил. МОНОВ

Септември 1923 — Героична епопея на НАРОДА

Септемврийското въстание във В. Търновски окръг

(Историческа справка)

5—7 АВГУСТ 1923 ГОДИНА. — Историческото заседание на ЦК на БКП. За първи път в своята история БКП се заема да подготви и ръководи въоръжено въстание срещу властта на капитала. Централно място в решенията на заседанието заема въпросът за изграждане на единен фронт под лозунга за работническо-селско правителство. Предложението за единен фронт е прието от ръководството на БЗНС. Местните партийни ръководители получават инструкции да подпомагат земеделските водачи да възобновят дружбите и да поддържат най-тесен контакт с тях.

* * *

6 СЕПТЕМВРИ 1923 ГОДИНА. — Министърът на вътрешните работи Иван Русев изпраща заповед № 10495 до окръжните управители. В нея се казва: „Правителството има положителни сведения, че комунистическата партия най-деятелно се готви за въоръжен преврат. Предвид на това заповядвам: На 12 септември в 6 часа сутринта ще заловите и задържите всички комунистически водачи, които поради влиянието си между комунистите могат да водят съмишлениците си към въоръжен преврат и въоръжена борба".

* * *

12 СЕПТЕМВРИ 1923 ГОДИНА. — В изпълнение на тази заповед са арестувани почти всички членове на Окръжния комитет на БКП, партийни ръководители и местни активисти във В. Търновски окръг Между арестуваните са: Васил Мавриков, Стефан Денчев, Никола Габровски, Сотир Зринов, Борис Богданов и други.

Членовете на Окръжния комитет на БКП — Димитър Иванов и Петър Георгиев продължават работата в Окръжния комитет за изработването на план на комитета за въоръжено въстание.

* * *

13 СЕПТЕМВРИ 1923 ГОДИНА. — Заповед на министъра на вътрешните работи до окръжния управител — В. Търново: „Да се предприеме пълно обезоръжаване на комунисти и земеделци от окръга. Тези, в които се открие оръжие, да се предадат на прокурора".

Стрелката на политическия барометър трептеше и сочеше „Буря". На тази дата в редица селища в страната станаха кървави сблъсквания между трудещите се и полицията.

* * *

22 СЕПТЕМВРИ 1923 ГОДИНА. — Заповед на министъра на вътрешните работи до окръжния управител във В. Търново. Нарежда да се вземат строги мерки в градовете В. Търново и Горна Оряховица, за да се предотврати въстанието.

Ангел Грънчаров, куриер на Окръжния комитет на БКП, донася в с. Голямо Яларе (Русаля) нареждането на Окръжния комитет на БКП за практическото провеждане на въстанието в района на селището. Въстанието започва в 8 часа вечерта. То обхваща и селищата Лесичери, Дичин и Водолей. Въстават и трудещите се от с. Мусина.

След полунощ въстанието взема най-големи размери в района на с. Михалци. Отряд от с. Михалци е изпратен да завземе района на гара Михалци—Стамболово. Друг отряд е изпратен да подпомогне въстаниците в селата Бяла черква и Вишовград. Куриери със съобщение за обявяване на въстание се изпращат и в гр. Павликени и селата Върбовка и Сухиндол. (Но то едно от посочените селища не въстава). В село Михалци въстаниците завземат общината. Установяват работническо-селска власт Водят сражение с изпратените войскови части от Г. Оряховица и Павликени, на гара Михалци — Стамболово, а след като отстъпват продължават престрелката с врага на местността „Баира".

Въстава и село Иванча. Съвместните действия на комунисти, земеделци и анархисти донася успех. Въстаниците завземат общината и вземат намиращите се в нея пушки. Неподкрепени от околните села въстаниците от с. Иванча още същия ден си отиват по домовете. Започват масови арести над участниците във въстанието.

Въстанието обхваща и с. Златарица. Ръководител е Стефан Попстоянов. Въстаниците завземат общината и телеграфопощенската станция. Прекъсват телеграфопощенските съобщения с Горна Оряховица, В. Търново и Елена. Революционният комитет в с. Златарица разгласява сред населението, че в страната е установена работническо-селска власт. направлява дейността на въстаниците, поддържа връзка с останалите селища.

Харалампи Стоянов организира железничарите от гара Горна Оряховица за въстание. Не въстават, тъй като гарата е силно охранявана от военни и полицейски части, въоръжени с тежки картечници.

* * *

23 СЕПТЕМВРИ 1923 ГОДИНА. — **Въстаниците** от с. Русаля и Мусина подкрепят въстаналите селяни от с Емен. Установяват работническо-селска власт.

В 4 ч. след обед капитан Велизаров потушава въстанието в района на с. Голямо Яларе (Русаля).

Вдигат се на въстание и трудещите се от с. Дединци. Неподкрепени от другите селища на Еленска околия, нито от самия гр. Елена, въстаниците от селото още същия ден се разпръскват по домовете си.

Към 1 часа през деня, неподкрепено от други селища на окръга, въстанието в с. Златарица е потушено от кап. Янчев. Въстаниците са арестувани, затворени в двора на черката, а по-късно докарани в Търновския затвор.

Харалампи Стоянов с отряд железничари от Калтинец се отправя към Драганово и Върбовка. Но селищата от Г. Оряховска околия не въстават. Партийните организации са разстроени. Арестите на 12 септември обезглавяват партийните организации, затова тук въстание не избухва.

Партийната организация в гр. Г. Оряховица, начело с члена на Горнооряховския партиен комитет Венко Кутев, прави опит за въстание. На сборното място при „Бостанската чешма" се явяват само трима партийни членове. Въстанието в този район не избухва.

В с. Килифарево се образува чета, която на 24 септември в 1 часа през нощта завзема гара Соколово без съпротива. Разрушава част от телеграфната и телефонната мрежа, прекъсва връзките с В Търново, разрушава част от жп линията на гарата и подпалва жп моста. По този начин се прекъсва жп връзката с Южна България през Балкана за едно денонощие.

Претърпяли тежки поражения през юни 1923 г. селата Килифарево и Дебелец през септември 1923 г. не въстават

* * *

24 СЕПТЕМВРИ 1923 ГОДИНА. — Фашистките палачи извършват масови арести на партийни ръководители от окръга и участници във въстанието. В подземията на полицейските участъци и казармите загиват прекрасни партийни ръководители и антифашисти — Стефан Попстоянов от Златарица, Христо Моновски от с. Мусина, Лазар Л. Йорданов от с. Емен и много други.

* * *

ПО-КЪСНО участниците във въстанието бяха съдени и десятки от тях осъдени на дългогодишен затвор.

Справката изготви
Ненчо БОНЕВ
от Окръжния народен музей

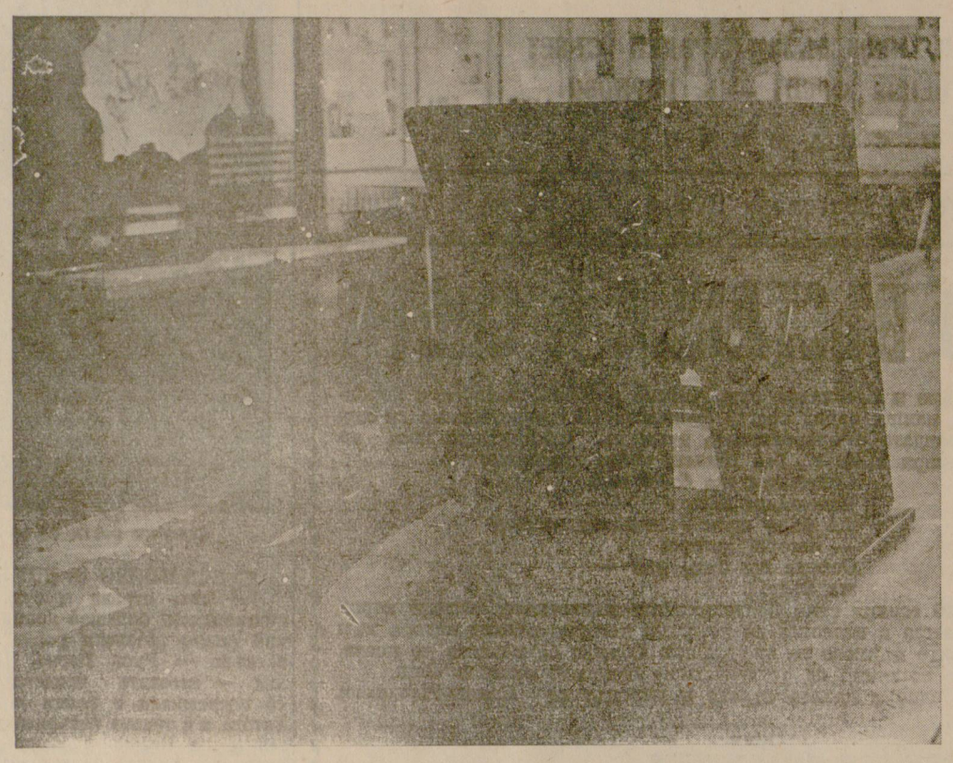

Оръдието на легендарния поп Андрей, оръдието, чиито гърмежи се разнесоха призивно в паметната 1923 година, днес е скъпа реликва за българския народ, пазена в Музея на революционното движение в София.

„Споменът — делегат на Осмия конгрес на БКП"

Откъс от поема

Народът ни въстана
във двадесет и трета.
Разтърси се Балканът,
отекнаха полета.
— На революция!
— На революция!
Реве голямата камбана
на Шипченския манастир
надлъж и шир
във Розовата долина.

Летя на млад жребец
неоседлаван
под мрачното небе,
през полския синчец
летя на млад жребец
пак връзка да създавам.

Септември, ти изгряваш
със целия си щурм.
Народ по всеки друм
селата овладява.

И радост и кипеж —
въстанал е народът,
и аз — един младеж
безсмъртен като бора —
в най-силен летеж
на бурята голяма
прескачам хълм и яма,
писмата да предам.

Топовете гърмят,
картечниците тракат,
а нашите вървят
и бранят свободата.
В Асен един агент изправен
до турската джамия
стои и наблюдава
как нашите се бият.

— Другарю командир,
познавам го, мръсник е!
— Хванете го! Разстрел!
И с огнен лик
младежът го отвежда
във близката гора. . .

Зора зори и поздравява
въстанието на народа,
а Стара планина възпява
подвига голям.
Ех, радост моя, знам
какво бе ти за мене,
а де си ти сега
в килията студена?

Като пчели напролет
хвърчи народ пробуден.
Небето се разтвори,
земята заговори,
сиротната земя.
А после?
Разгром.
Небето се затвори,
отвориха затвори
и мъка падна,
тежка мъка,
във всеки селски дом.
Разгром!

Родината ти стана чужда
и в нея чужд си ти.
Да бягаш, но къде?
Едничка бе Русия
убежище за тия,
които взеха пушка
за правда да се бият.

Никола ЛАНКОВ

СПОМЕНИ ЗА СЕПТЕМВРИ 1923 г.

от Петър ГЕОРГИЕВ

ПОДГОТОВКАТА и провеждането на Септемврийското въстание в Търновския край стана при изключително тежки условия след деветоюнския преврат. На 9 юни 1923 г. бе извършен погром над партийния клуб на ул. „Опълченска", а Окръжният комитет и голяма част от партийния актив бяха арестувани поради въстанието в Килифарево, Дряново, Соколово, Лесичери и др. Велико Търново бе един от градовете, върху които най-напред се стовари фашисткият терор. На 24 юли 1923 г. глутница от полицаи, агенти на обществената безопасност, преоблечени в униформени офицери, блокираха града и тръгнаха на лов за комунисти. Бяха арестувани над 50 души, между които и целият окръжен комитет. Същата нощ в казармата бяха жестоко инквизирани седем души.

При тази обстановка трябваше да се възстановяват местните партийни организации и клубове и да се подготвят за сериозен отпор срещу разбеснелия се фашизъм.

Завърнал се от Висшия партиен съвет, тогавашният секретар на Окръжния комитет на Партията Сотир Бранков предаде конкретните задачи на ЦК за организиране на бойни въоръжени групи от партийни членове, доведени членове на БЗНС, войници и офицери — левичари и съмишленици на Партията. Започваше най-усилена подготовка за въоръжена борба и при строга конспирация. Беше свикано заседание на Окръжния комитет, което се състоя в хана на „Дървеницата". На това заседание бяха обсъдени подробностите около въоръженото въстание в окръга.

Фашистката власт, обаче разбра за това решение и ни изпревари: на 12 септември 1923 г. осъмнахме при повсеместни арести на комунисти и земеделци. Бяха арестувани почти всички членове на Окръжния комитет. Останахме на свобода само аз и Димитър Иванов и продължихме провеждането на линията на ЦК за въстание.

Към средата на септември започнаха да идват куриерите на ЦК — предимно железничари. Трябваше да се предупредят партийните организации да бъдат в пълна бойна готовност и да се чака само нареждането за въстание. Изработихме оперативен боен план, който предвиждаше завземането на местната власт в укрепените партийни пунктове, издирване на всичкото оръжие и придвижване в боен ред към В. Търново в деня на въстанието с оглед града да бъде блокиран и да се атакуват казармите. Предполагахме, че при правилно провеждане на акциите срещу В. Тъново и главно срещу търновския гарнизон ще излязат най-малко 2000 въстаника. Централният комитет предвиждаше за нашия окръг помощ от Стара Загора и Казанлък, тъй като бяхме значително пострадали от ударите на врага през юнските събития.

Чрез куриери от В. Търново и различните пунктове на окръга бяха установени връзки и предадени нареждания за въстанието в решаващите селища Килифарево, Дебелец, Зратарица, Мусина, Русаля, Павликени, Иванча, П. Тръмбеш и други.

На 21 септември 1923 г. дойде нареждане въстанието да започне на 22 септември през нощта. Съобщението се предаде на всички партийни организации. В града бяха предупредени партийните членове, включени в бойната група, която имаше задача да нападне затвора и да освободи арестуваните. С тях ние поддържахме връзка чрез Васил Мавриков. Съобщихме им за предстоящото въстание и за решението ни да нападнем затвора.

Но и врагът не спеше, беше в непрекъсната подготовка. На 22 септември 1923 г. фашистката власт пусна патрули из града, засили стражата, постави картечници на „Картала", на „Боруна", на Окръжния съд срещу затвора и още някъде. Градът заприлича на боен лагер. Вечерта на 22 септември затракаха картечници от всички позиции и другарите от окръжния затвор ни предупредиха, че охраната е много засилена и е изключено предстоящата акция да има успех.

При засилената охрана пълномощниците на Окръжния комитет — Ангел Грънчаров, Ганчо Колев и други — успяха да се промъкнат и да отидат по местата си. През нощта на 22 септември въстанието се вдигна и властта беше завзета в Златарица, Мусина, Русаля, Иванча, Емен, Михалци и др. Въстанието в тия пунктове обърка врага. Другарите от тези селища обаче вместо да изпълнят докрай решението — да се насочат към В. Търново, останаха по местата си. Врагът скоро разбра колебанието им и се окуражи. Изпрати срещу тях камиони с фашистки банди и военни поделения. Фашистката власт с най-жестоки средства се нахвърли върху въстаналите работници и селяни. Няколкостотин въстаници бяха арестувани и докарани в търновските казарми. Там вилнееше разбесчялата се фашистка банда на полковник Недев. От побоищата и зверствата в казармата двама въстаници направо умряха, а десетки още бяха смазани от бой.

Вестта за неуспеха на въстанието в другите окръзи парализира дейността на няколко още бойни групи, като тези в Килифарево. Дебелец и други места.

Септемврийското въстание през 1923 г. и в нашия окръг беше потушено с кръв и терор. Но стана бойно кръщение и подготовка за по-нататъшните славни борби против фашизма до окончателното му смъкване на 9 септември 1944 година с решаващата помощ на героичната Съветска армия.

СЕПТЕМВРИЙСКИТЕ ДНИ В КИЛИФАРЕВО

ВЪСТАНИЕТО против деветоюнските превратаджии в Килифарево не успя. Партийната организация беше обезглавена. Убити бяха Трифон Саралиев и други ръководни другари. А Георги Саралиев, Денчо Андреев, Косю Дамянов Сяров, Никола Пенев, Тотю Саралиев и др. трябваше да се укриват от полицията. Много от комунистите, членовете на Комсомола и техни съмишленици — общо над 400 души — бяха арестувани в казармите и полицейските участъци. Едни от тях бяха освободени още при следствието, а други — по-голямата част — задържани и съдени. Последствията от това бяха тежки.

Но и тези трудности не сломиха духа. Партийната организация и Комсомола, търсейки нови форми и средства, продължиха борбата.

През юли Комсомолът организира своето първо след преврата събрание. То се състоя в местността „Върбите" над кирякови бент. На него бе обсъден въпросът около укрепване организацията и участието ѝ в Септемврийското въстание.

В началото на септември в местността „Сипано камъне", край „Хайдушкото кладенче", се срещнаха нелегално партийната организация и партизанската бойна група. На това важно събрание присъствуваха над 50 другари, между които: Кънко Трифонов, Марин Берекетов, Димитър Байчев, Петър Бълхов, Тодор Гагов, Марин Яламов, Иван Касаветов и други останали живи и свободни партийни членове. От бойната партизаска група присъствуваха Тотю Саралиев, Никола Пенев, Георги Попов и др. На това събрание се обсъжда въпросът за участието в Септемврийското въстание.

Още в началото се оформят две становища. Първото — да се действува при всички условия, като се предлага сформирането на три бойни групи: една от тях да нападне участъка и общината, друга да се изпрати в помощ на Търново и трета — към гара Соколово за извършване саботажна дейност. Това становище поддържат младежите и членовете на партизанската група. Второто становище е да не се действува. Неговите поддържници са изхождали от това, че има много килифарци в затвора и че всяко участие ще доведе до нови, много по-тежки жертви и пр. Те са предимно по-старите партийни членове.

На това събрание не се взема окончателно решение, тъй като се получава разногласие. Още тук обаче се поставят задачи на легалните партийни другари и младежи да влязат във връзка с околните села и гр. В. Търново и разберат, какво е становището на Окръжния комитет на Партията, какво е готовността на населението.

На Петър Папазов се възлага да отиде във В. Търново, където да се свърже с другарите от комитета и да разузнае положението в казармата, а на Стефан Пенев — да достави взривни материали. На други се поставя задачата да обходят селата в района. Решава се да се свика второ събрание, на което, след като се изслушват докладите на натоварените другари, се взема окончателно решение. Събранието е насрочено за 22 септември в местността „Мочура", там където е убит Трифон Саралиев — водачът на Килифарското въстание против деветоюнските превратаджии.

Буржоазията и фашистката власт чувствува подготовката на въстанието, което се организира от Централния комитет на Партията. И тя взема съответни мерки. Започнаха масови арести на партийните функционери. Не остана назад в това отношение и властта в Килифарево, на която помагаха намиращите се в селото войници и полицаи. Те постоянно сновяха, нощем поставяха по всички улици патрулни двойки и засади.

Трудно беше на партийните членове да излязат незабелязано от село и се придвижат на уреченото място за събрание. Попада на засада и е арестуван Стефан Пенев, който е носел със себе си и някои взривни материали. Същата участ споделя и Трифон Георгиев Саралиев, носещ със себе си капсули. Арестуван и пребит от бой е Петър Папазов и др.

Така, определената дата за провеждане на събранието, което трябваше да вземе окончателно решение за участие във въстанието се проваля. Бойната партизанска група отчита, че е невъзможно да се проведе събранието. Успява да се свърже с отделни младежи от Килифарево, като Васил Райков, Цони Правов, Христо Цанков и др., на които поставя задача да разузнаят положението край гара Соколово и предприемат някои саботажни действия. Те успешно се справят с разузнаването, поради което на 23 срещу 24 септември партизанската чета в боен ред обсажда гарата и района ѝ. Арестувана е гаровата стража и намиращите се в чакалнята около двадесетина пътници. Мобилизират се всички работници. Под команда на четата работници от поддържането на гарата прекъсват телефонната връзка с В. Търново и Дряново, разглобяват около 700 метра железопътна линия и по този начин правят невъзможно преминаването на влаковете, придвижващи войски за потушаване на въстанието в Южна България.

След успешното завършване на акцията край гара Соколово партизаните провеждат събрание на работниците от поддържането и задържаните в чакалнята. Те им говорят за въстанието в Южна България, за това, че те не са разбойници, както ги клевети буржоазната власт, а са тръгнали да водят борба за смъкване на фашистката тирания. След събранието партизанската чета отново се оттегля в Балкана, търсейки връзка с Южна България, за да се включи в общата борба. Но вече е късно.

Така килифарци и тяхната първа бойна партизанска чета, която съществува до 1925 година, дадоха своя скромен дял в общата борба на трудовия народ в дните на Септемврийското въстание през 1923 година.

Георги МИХАЙЛОВ

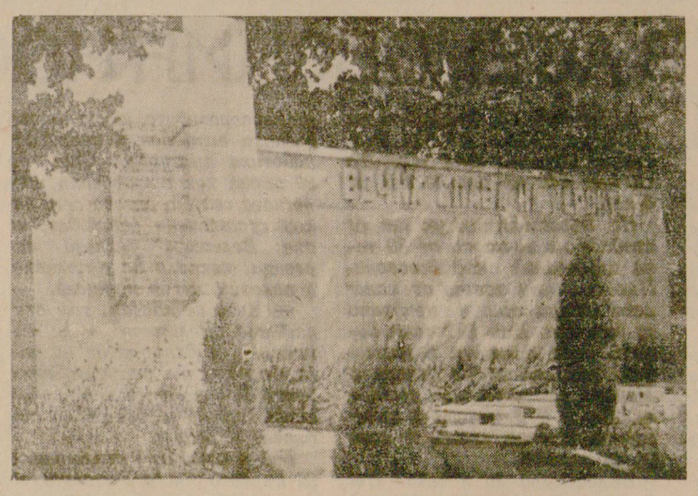

Братската могила на загиналите в борбата против фашизма и капитализма в село Килифарево е един от свидните паметници на нашата свобода.

ЗЛАТАРИЦА В ОНИЯ ПАМЕТНИ ДНИ

ЗАЛЕЗЪТ ДОГОРЯ и есенната вечер прихлупи като с длан нивите и дългите планински вериги. Селото, пръснато около немирната Бързица, утихваше. Само по пътя към „Завоя" меко тупаха в праха стъпките на морни крака. Тази нощ Златарица не заспиваше своя обикновен сън. Тя изпрати 60 от най-добрите, най-силните и най-умните мъже под големия орех в местността „Завоя". Беше 22 септември 1923 година.

Задъхан и потен, от далечен път дойде на сбирката Борис Манахов. Той донесе последните сведения от Окръжния комитет на Партията. „Въстанието, отпрощеният народен гняв срещу фашистката власт, още тази нощ трябваше да залее страната. Тогава шестдесетте въстаници избраха местен революционен комитет с председател — комуниста Стефан Попстоянов и набелязаха боен план.

И едрите септемврийски звезди, и бълбукащите води на Бързица, и вековните гори, и самото село станаха свидетели на установяването на първата работническо-селска власт в този край. В три групи въстаниците поеха пътя към общината, към пощата и към кантона на кръстопътя южно от селото. Без въоръжени схватки и особена съпротива бяха завзети от въстаниците и трите обекта.

Златарица срещна утрото на 23 септември под тържествени барабанни удари, под звънкия глас, който на всеки ъгъл четеше първия декрет, издаден от Местния революционен комитет, от органа на първата народна власт.

Общината изведнаж привлече много хора. Те идеха и питаха за събитията и за бъдещето; те идеха и просто радостно се усмихваха, стискаха си ръце, коментираха. Може би, никой не подозираше, че този ден е ден така богат на събития и контрасти. . .

Само по обед телефонът настойчиво извъня. Обаждаха се от В. Търново и предлагаха на въстаниците сами да предадат властта, тъй като никъде другаде въстание не е избухнало. Стефан Попстоянов — председателят на Местния революционен комитет изтри студената пот от челото си и спокойно отговори на тази дързост, изречена от околийския началник в Елена.

— Властта в Златарица е взета по нареждане на Централния комитет и само по нареждане на Централния комитет ще я предадем.

За този отговор само след няколко часа фашистката власт изпрати към Златаришкия балкан въоръжена войска.

Започва разправа, голяма кървава разправа с народа, дръзнал да гледа напред.

Полицията нахълтва във всеки дом. Измъква бащите, синовете, братята. Тя влиза и в дома на Стефан Попстоянов. Арестува го. През рамото на полицаите той за последен път поглежда милото личице на малката Надка и спокойно се обръща към жена си:

— Пази Надето, пазете се! Аз може и да не си дойда. .

С твърдата стъпка на комунист той се качва на камиона, който откарва арестуваните в търновските казарми.

Не ден, не два, със седмици продължиха побоищата и зверствата. Стефан беше премазан от бой. Едва дишаха и много други здрави и силни мъже, нарамили само преди няколко дни оръжието. Между пребитите сновеше неуморно денем и нощем студентът — медик Христо Дичев, дошел си случайно в родния Еленски край и взел участие във въстанието. Когато се изтръгна последният дъх из гърдите на Стефан Попстоянов, Христо Дичев с нежност се вглеждаше в измъченото от побоя лице на комуниста. Той притвори очите му и силно стисна още топлата ръка, като че искаше да прилее цялата воля на този железен човек у себе си и с нея да продължи борбата.

Преди 40 години революцията похлопа като гостенка по градове, села, махали и паланки. Дойде и сред планинските вериги на Балкана, дойде в село Златарица. И както навред тя беше окъпана в кръв.

А залезът догаряше всяка вечер червен и огнен. И нощта слизаше тежка и душна и гръмна от вечното неспокойство и жажда на човешките гърди за свобода и ведър въздух. Така беше в ония дни, когато народът писа със своята кръв и своя копнеж нова славна епопея, първата в света епопея на борбата с фашизма.

Бл. ЙОРДАНОВА

ДОБЛЕСТЕН БОРЕЦ В АНТИФАШИСТКАТА БОРБА

(По случай 20 години от загиването на Димитър Георгиев Дюлгяров — Кискиня)

В РЕВОЛЮЦИОННАТА БИТКА на народа срещу капитализма и монархофашизма се сражаваха с безпримерен героизъм хиляди комунисти и ремсисти. Те посветиха на борбата всичките си сили, целия си живот. Един доблестен войник на Партията, безпределно смел борец бе и любимецът на младежта от бившия Горнооряховски нелегален партиен окръг — Димитър Георгиев Дюлгяров (Кискиня).

Своята комунистическа закалка той получава още от най-ранните си години. Израсъл в прогресивно, крайно бедно семейство в Горна Оряховица, той поема трудния път на борбата в името на свободата и щастието на народа. Закърмен от идеите на марксизма-ленинизма, още като ученик в Горнооряховската гимназия през 1931 г. става член на РМС и е един от организаторите на марксически кръжоци. Участвува активно в гимназиалното ръководство. Очертава се като отличен организатор и масовик, широко разпространява легална и нелегална марксическа литература, организира ученически екскурзии, срещи с младежи и работници. През 1933 г. той вече е в редовете на Българската комунистическа партия. Неговите качества на смел ръководител ярко се проявиха в ученическата стачка през април 1933 г., за което беше изключен от гимназията и продължи образованието си в Търновската гимназия. И тук той застава начело на прогресивната гимназиална младеж. Изключването, заплахите на фашистите и техните предупреждения не го откъснаха от борбата на трудещите се.

През 1934 г. Димитър Дюлгяров беше издигнат за секретар на Окръжния комитет на Комсомола. Под негово ръководство бяха изградени в окръга нови районни комитети и комсомолски организации, редица физкултурни, въздържателни и туристически дружества. За своята активна политическа и организаторска дейност, той многократно е арестуван и задържан, бит и инквизиран от полицията. Като секретар на Окръжния комитет на Комсомола и член на Окръжния комитет на Партията през 1935 год. той е осъден и хвърлен в затвора, в който прекарва до 1937 г. В затвора Дюлгяров полага големи усилия за своята марксистко-ленинска подготовка, където още повече се закалява и израства като смел революционер. Със своя характер, отзивчивост и внимание той беше любимец не само на политическите затворници — за него знаеха и го уважаваха криминалните и тези от малцинствата, сред които упорито работеше за превъзпитанието им. След освобождаването му от затвора, той наново се включи на активна партийна работа, издигнат беше за секретар на Окръжния комитет на Работническата партия, за която дейност по време на изборите бива интерниран от полицията в Несебър и Панагюрище.

През 1938 г. Дюлгяров е отново в Горна Оряховица и се включи с още по-голям ентусиазъм за укрепване връзките на Партията сред трудещите се. С умелата си работа Кискиня беше образец на ръководител. От неговата скромност и преданост като любим другар се учеха всички.

Когато на 22 юни 1941 г. хитлерофашистките банди вероломно нападнаха Съветския съюз и Централният комитет на нашата партия обяви курс на въоръжена борба, заедно с много други предани на Партията и народа синове и дъщери, Дюлгяров мина в нелегалност. Повече от две години, като член на Окръжния комитет на Партията и като партизанин, той вършеше огромна организаторска и политическа работа не само в Горнооряховския партиен окръг, но и в съседните окръзи. Заслужено беше любимец на стари и млади, на мъже, жени и деца. С тях той намираше винаги език да заговори.

Димитър Дюлгяров беше навсякъде приет с готовност и любов. Пламено и неуморно разнасяше правдивото слово на Партията за победата над фашизма и капитализма в нашата страна, за изграждането на Отечествения фронт и укрепването на съюза между комунисти и земеделци, за великото освободително дело на Съветския съюз и на неговата доблесна Червена армия.

Той беше издигнат за пръв командир на създалия се Горнооряховски партизански отряд. В отряда Дюлгяров беше образец на смел и безстрашен другар и командир. Славата му бе страшилище за враговете в Горнооряховския край. „Когато Кискиня е при нас, готови сме на всичко и навсякъде да отидем", — говореха партизаните за него.

Винаги весел, с неугасваща усмивка на уста, с готовността и смелостта си, той печелеше сърцата на всички, с които работеше. Ентусиазмът и вярата му в победата бяха тъй близки и ясни, обичта му към народа и омразата към враговете — безгранични.

Като командир на партизанския отряд, той участвува и ръководи много политически акции. На 23 септември 1943 г. при изпълнение на задача за набавяне на оръжие за отряда той загина, убит по най-подъл начин от мръсен предател в с. Дебелец — Търновско.

Изминаха 20 години от оня септемврийски ден, когато революционното работническо движение в Горнооряховския партиен окръг загуби един от своите първи ръководители. Борбата обаче не стихна. Нови хиляди патриоти се вливаха в партизанското движение, докато на 9 септември 1944 г., с помощта на славната Съветска армия, беше смъкната от власт монархофашистката клика и се установи народнодемократична власт в нашата Родина.

Живо и победоносно е делото, за което загина Димитър Дюлгяров (Кискиня). Светлият образ на скромния човек, на доблестния комунист и герой живее в делата на тружениците на социализма, в подема на нашата скъпа Родина.

Димитър СТОЙЧКОВ
първи секретар на Окръжния комитет на БКП във В. Търново

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК, БОЙЦИ И КОМАНДИРИ!

ВЕРЕН НАРОДЕН СТРАЖ

ЗА ДЕВЕТНАДЕСЕТИ ПЪТ българският народ чествува годишнината на своя верен страж — Народната армия.

Българската народна армия се роди в огъня на Деветосептемврийската социалистическа революция, но нейните наченки се коренят във въстаническите дружини и отряди от септември 1923 година.

По-късно, когато хитлерофашистка Германия вероломно нападна Съветския съюз, Партията вдигна народа на въоръжена борба, сформира бойни групи, партизански чети, отреди и бригади, които впоследствие прерастнаха в Нардноосвободителна въстаническа армия.

На 9 септември 1944 г. въоръжената борба на българския народ, при решаващата помощ на Съветската армия, се увенча с пълен успех. Следваше да се укрепи народнодемократичната власт, като на първо време, България се включи в доразгромяването на фашистка Германия. При сложилата се военно-политическа обстановка Партията творчески изпълни указанията на Ленин за замяна на старата армия с нова, като не разпусна старата армия, а коренно я преустрои.

Под ръководството на Партията, първоначално във всички части се формираха войнишки комитети, а след това се учреди и институтът на помощник-командирите. Значителна част от най-верните народни синове — бивши партизани, политзатворници, концлагеристи и ятаци се вляха в редовете на армията. По социален облик на командния състав и предназначение тя се превърна в народна армия. В епичните сражения при Страцин, Подуево, Ниш, Драва и Мур, частите на Българската народна армия, рамо до рамо с воините от Съветската армия, разгромиха хитлерофашистките войски и допринесоха за освобождението на поробените народи. След Отечествената война Българската народна армия бе окончателно прочистена от реакционните заговрнически елементи.

В следващия период Българската народна армия непрестанно се развиваше под непосредствените грижи на Комунистическата партия и народа. Днес тя съставлява мощна военна сила с добре обучени и предани на народа кадри, с висококачествено съвременно въоръжение и бойна техника и винаги готова в единодействие с братските социалистически армии да смаже всяка агресия срещу страните от социалистическата общност.

Нашата народна армия черпи сили от такива непресъхващи източници, каквито са: ръководната роля на БКП, наличието на социалистически обществен строй, богатството от революционни и прогресивни традиции на народа и принадлежността ѝ към армиите на социалистическите страни. Принципи на принципите в изграждането на Българската народна армия е ръководната роля на Българската комунистическа партия. Армията е рожба на Партията, плод на нейните дълголетни борби с капитализма и фашизма. Тя непосредствено израства, възмужава под бащинските грижи на Партията и затова думата на Партията е закон за Армията. Бойците и командирите на Народната армия отговарят на партийните грижи и доверие, като още по-силно се сплотяват около ЦК на БКП и всеотдайно работят за издигане боевата готовност на нашите въоръжени сили.

Нашата народна армия е част от въръжените сили на социалистическите страни. Това я прави непобедима, защото в лицето на Съветския съюз разполага с най-модерно въоръжение, включително и термоядрено от най-мощни калибри, глобални и междуконтинентални ракети, ракетоносен въздушен и подводен флот. Могъществото на Народната армия се корени в непоклатимата сплотеност на социалистическата система и обединението на братските социалистически армии във Варшавския договор. Затова бойците и командирите от Българската народна армия решително осъждат разколническата дейност на китайските ръководители и горещо подкрепят усилията на КПСС и другите комунистически партии за по-нататъшното сплотяване на международното комунистическо и работническо движение.

Възпитавана неотклонно от Комунистическата партия в дух на пролетарски интернационализъм, на любов и преданост към Съветския съюз и народите от другите социалистически страни, нашата Народна армия с всеки изминат ден повишава своята дисциплина, бойно майсторство и готовност. В благородно съревнование за по-високи показатели по бойната и политическата подготовка, за по-висока бойна готовност и за по-качествено изпълнение на задачите участвуват хиляди бойци и командири. С всяка измината година броят на отличниците, на участниците в движението за работа по комунистически, на носителите на значката „Хр. Ботев" внушително расте. С това Българската народна армия дава своя принос в повишаване отбранителната способност на световната социалистическа система и действено участвува във великата борба на милионите трудещи се хора за мир, за предотвратяване на една унищожителна термоядрена война.

Чествувайки деветнадесетгодишнината на Народната армия, българският народ, бойците и командирите още един път изказват дълбока благодарност на великия Съветски съюз, на неговата Комунистическа партия и на славната Съветска армия за огромната помощ, която оказват в строителството на нашите въоръжени сили. Нашата народна армия и занапред ще изпълнява ревностно завета на Георги Димитров да се учи ден и нощ от неизчерпаемия опит и военно изкуство на непобедимата Съветска армия. Нашата армия и занапред, ръководена от БКП, с всички сили ще развива бойната дружба между армиите на социалистическите страни.

подполк. Йордан СПАСОВ
преподавател във ВНВУ „Васил Левски" — В. Търново

НА ПРАЗНИКА — С ОТКРИТИ ЧЕЛА

ВЪДУШЕВЕНИ от своя голям празник, курсантите от поделението на офицера Бузеков постигнаха големи успехи в усвояването на военната наука, в израстването си като утрешни млади командни кадри за Българската народна армия.

Неотдавна комсомолският актив на ротата взе решение да се настигнат и надминат първенците от миналогодишните изпити. Единодушно всички курсанти дадоха лични обещания.

Сега ние посрещаме Деня на Българската народна армия с гордо вдигнати чела, рапортувайки пред командването и Партията, че дадените обещания са преизпълнени. Ротата е на трето място по успех в училището. Това се дължи на редовния учебен процес, на активното участие в занятията, на добрата дисциплина.

Но постигнатите резултати не ни задоволяват. В чест на празника ние дадохме нови обещания. Разгоря се съревнование между взводовете за по-високо равнище на учебните занятия, за усвояване на преподавания материал още в първите дни. Отличниците сержанти Илиев, Камбурски, Попов, Колев и други са отново пример за подражание сред останалите курсанти в ротата.

Преди няколко дни се поде инициативата — „Караул строго по Устав". В тази насока първи успехи достигнаха курсантите от взвода на офицера Миков. Образцово носиха караулната служба сержантите Петров, Заков, Стойчев и др. Дежурният по училище не направи никакви забележки.

От командира на Българската народна армия се иска не само висока инженерно-техническа, но и добра физическа подготовка, здраво и калено тяло. Ето защо, пак в чест на празника, всеки курсант от ротата се задължи да стане разрядник и носител на сребърна или златна значка ГТО.

Единствената цел на курсантите от ротата на офицера Бузеков е да завършат училището с много добър успех. Сили и възможности те имат. Целта ще бъде постигната!

Сержант **Стойчо К. СТОЙЧЕВ**

Победен е маршът на бранителите на мирния труд, на потомците на славните септемврийци и народните партизани — бойците и командирите от Българската народна армия.
Снимка: **Ив. Воденичаров**

ПЪРВИ СТЪПКИ — ПЪРВИ УСПЕХИ

...РАННА УТРИН. Слънцето едва се показва. Хладно е. Взводът на офицера Дировски е строен на плаца. Започва занятието по строева подготовка. С голямо внимание участвуват всички. Край нас минават курсанти и офицери. Те гледат курсанта Върбанов, който стъпва твърдо, вдига енергично ръка, отдава правилно чест. Всичко това младежът прави така, като че ли е бил с години в казармата. Неугасващо е желанието му да научи всичко точно по уставите. Та нали офицерската професия на баща му го беше пленила още от дете?

На всички млади курсанти им правят впечатление добре обзаведените кабинети и зали, умението на преподавателите да обясняват обширно и с подробности лекциите. Затова и курсантите от нашия взвод участвуват в занятията с голяма заинтересованост: Всеки от нас се старае да научи повече. С голяма сръчност и похват курсант Иванов намира първите ориентири на местност[illegible] курсант Димитров следи ръката на преподавателя, който ни обяснява устройството на автомата. Записките и чертежите се правят усърдно и точно.

Така протичат първите дни, прекарани в любимото ни военно училище, което носи славното име на Васил Левски. Никога нито един от нас няма да забрави, че мечтата му да стане офицер се е сбъднала в навечерието на празника на Народната армия.

Кръстю Ат. ПЕНКОВ
млад курсант

С РАДОСТ

СЪЗДАДЕНА и ръководена от БКП, Българската народна армия е верен страж на социалистическите завоевания на скъпата ни Родина. Израстнала и закалена в борбата на българския народ против фашизма, днес нашата армия е мощна, със съвременно въоръжение, с добре обучени и възпитани кадри.

Курсантите от Висшето народно военно училище „Васил Левски" посрещат празника на Народната армия с нови, големи успехи в овладяването на бойната и инженерно-техническата подготовка. Превръщайки решенията на Осмия конгрес на БКП в живо дело, в чест на 19-годишнината от освобождението ни от фашизма и създаването на Българската народна армия, курсантите постигнаха високи резултати през изтеклата учебна година. Особено се отличиха ротите на офицерите Атанасов и Узунов. Техният успех е много добър и получиха званието „Рота, работеща и учеща се по комунистически". В навечерието на празника още 4 взвода започнаха работа под този прекрасен девиз.

Високи показатели в учебния процес получиха и взводовете на офицерите Попов, Захариев, Шишманов, Бузеков и други.

Над 70 курсанти от училището окичиха гърдите си със значката „Отличник по бойната и политическата подготовка". Гордост за своите командири и другари са абсолютните отличници Ташо Стефанов, Никола Гандев, Цено Ценов, а след тях пак отличници Петър Стоянов, Георги Василев, Никола Кьосев, Атанас Савов, Борис Бакъвлиев и други.

Голям е броят и на носителите на златни и сребърни значки „Готов за труд и отбрана" и по други разряди.

Новата учебна година започна. Все по-силно се разгаря съревнованието между курсантите, отделенията и взводовете: за по-високо равнище на учебния процес, за изпълнение нормите на Моралния кодекс на строителя на комунизма, за висока дисциплина и строг уставен ред.

С гордо вдигнати чела курсантите от ВНВУ „В. Левски" пред празника на Българската народна армия обещават да постигнат още по-високи резултати през учебната 1963—1964 година и още по-тясно да се сплотят около ЦК на БКП, начело с др. Т. Живков, за овладяване до съвършенство своята бойна подготовка, учейки се от опита на съветската военна наука.

майор Лазар РАЧЕВ

Със светлината на Септември

МОЕ РОДНО СЕЛО! Не беше много отдавна. Преди по-малко от две десетилетия помня бе едно село със схлупени къщурки, потънало в нищета и мизерия. Електрическото осветление беше достъпно само за домовете на селските чорбаджии и лихвари. По твоите криви и кални улици скрибучеха дървени кули, теглени от мършеви кравички. Ти, мое родно село, криеше гнева на своите обитатели срещу мизерията и безправието, прегърнали идеите на комунизма.

23 септември 1923 година! Партийната организация в селото приеме призива на Централния комитет за въоръжено въстание срещу фашистката диктатура и вдигна комунисти и земеделци на въоръжена борба. Развя се червеното знаме на Михалската комуна! Борците от 1923 година одържаха победата. Създадена беше работническо-селска власт в селото.

Но врагът потопи в кръв въстаналия български народ. Над Родината падна тежък мрак. Стотици и хиляди верни синове и дъщери паднаха в борбата. Близо две десетилетия минаха в дълбока нелегалност, но БКП изведе народа до победа, славната победа на 9-ти селтември 1944 година.

Отприщиха се творческите сили и възможности на михалчани. И резултатите не закъсняха. Михалци от преди 20 години вече не съществува. Измени се обликът му. Няма ги кривите и кални улици. Асфалтирана е главната улица, улицата за фурната, работи се и ще се асфалтира улицата за ТКЗС. В центъра на селото се извисяват новият читалищен дом, новият кооперативен дом с просторни и добре обзаведени магазини и ресторант. Имаме вече лекарски кабинет, зъболекарски, родилно отделение, обединени в здравния дом.

Разхубавяването на нашето село, неговото превръщане в ново социалистическо е дело преди всичко на народната власт, на трудещите се от Михалци, които под ръководството на партийната организация разгръщат своите творчески сили и възможности и дават своя труд за великото преобразование. Трудещите се михалчани живеят и дишат с пулса на времето, верни на заветите на априлци от 1876 година, на септемврийци от 1923 година.

Йордан КУНИН

РУСАЛЧАНИ ВЪСТАВАТ

СЕПТЕМВРИ 1923 год Нашата Родина трупнеше от ужаса на настъпващия фашизъм. По цялата страна, денем и нощем, сновяха сговористките банди на кръволока Цанков.

Както в цялата страна, така и в нашия В. Търновски край усилено се подготвяше въоръжено въстание.

В с. Русаля, още на 21 септември, на партийното ръководство бе известено от Сийка Иванова, че скоро ще се премине към въстание На 22 септември след обед идва Ангел Грънчаров, изпратен от Окръжния комитет на БКП, с парола за въстанието.

Незабавно след това се изгради революционен комитет в състав: Анчо Тачев, Йордан Ловджийски (членове на БКП) и Мийко Мошев (БЗНС).

Свиква се разширено съвещание с актива на комунисти и земеделци и общоселски митинг. Партийната организация и земеделската дружба призовават населението за въоръжена съпротива. Съществеврменно се заема общинското управление и се установява революционна работническо-селска власт.

Трудно е да се опише ентусиазмът на комунистите и земеделците, които братски си подават ръце за боен съюз срещу сговористките изедници. Неудържим беше гневът против цанковите слуги в селото. Имаше и стихийни настроения, но дядо Анчо, твърдо и уверено, ориентираше революционния комитет по правилната партийна тактика.

С помощта на Ангел Грънчаров във всички села от Русалския район бяха изпратени въоръжени групи. Те подпомогнаха революционните комитети в селата Мусича, Емен Михалци за установяване на работническо-селска власт. Едновременно с това, обходени бяха и селата Дичин, Водолей и Хотница.

През цялата нощ въоръженият отряд в Русаля бодърствува на пост. На 23 сутринта революционният комитет изчаква въоръженото въстание да се разрастне в целия окръг, без да предприеме в селото и района някакви по-активни действия. Но това не става.

Фашистката власт насочва свои войскови части от гр. В. Търново към Русаля и другите селища. Съпротива почти не се оказва. Въстанието бива обречено на провал. Революционният комитет премина в нелегалност, а отрядът се пръсна и укри на различни места. Последваха арести, побоища, затвор.

Септември 1923 година добре се помни от русалчани. Той завинаги ориентира стари и млади, комунисти и земеделци към здрав работническо-селски съюз, към безпределна любов към съветските народи и КПСС.

През целия период до 9-ти септември 1944 г. Русаля беше истинска революционна школа и закрила на безстрашните партизани. Затова и нашите селяни, веднага след победата, изградиха ТКЗС и го наименуваха „9-ти септември" Под грижите на Партията стопанството бързо укрепва и се уедри със тия от селата Хотница и Самоводене На общо събрание, единодушно бе прието обединеното ТКЗС да се нарича на името на нашия учител и партиен деец в русалския район Васил Мавриков.

Ц. Ангелов

ПИСМО ДО КАЗАРМАТА

Скъпи приятели,

Така много ми се иска да напиша нещо за нас, които преди една година напуснахме родния град и върху младите рамене легна войнишкият пагон и с цялата си тежест доверието на нашата Партия, на нашия народ. Да разкажа на нашите трудови приятели от родния край как живеем и се учим в народната казарма.

Така много ми се иска!

И толкова ми е трудно!

Ще разберат ли тия, които познават казармата само от книгите и разказите на бащите си, колко сила и воля изисква казарменият живот и каква неподозирана романтика крият нашите войнишки дни?

Ще разберат ли?

Нали със същите неясни представи, със същите противоречиви чувства и някакъв трепет пред неизвестното ние прекрачихме за първи път портала? Оттогава измина година, а ми се струва, че беше вчера. Така ясно виждам трескавите, пълни с любопитство очи, ръцете ни, които все търсеха джобовете, а уставите не разрешаваха: смешните чи фигури в новите дрехи, първите занятия. Тогава нито сънят, нито хлябът, нито почивките стигаха. Краката ни, не свикнали с тежките обувки, се разраняваха, от умората ръцете преставаха да бъдат послушни, очите се затваряха. Беше ни тежко и понякога мъчно.

Но дните, сивите, както ги наричат, войнишки дни непрекъснато каляваха волята ни, наливаха сили в телата ни. Ден след ден, ден след ден, докато дойде денят на отчетното деветосептемврийско събрание, на което командирът прочете:

„Недялко Димитров
Бейко Цанков
Симеон Яновски
Петър Стойчев
Коста Игликов. . .
всички отличници по бойната и политическа подготовка".

Това бяха момчетата, дошли отвъд Стара планина, от чудния град на Янтра — В. Търново.

Равносметка, която поражда гордост.

Равносметка, която задължава.

Равносметка, която ражда нови сили.

Приятели, отпуската ми вече свършва и аз скоро ще бъда при вас. Ще ви разказвам много, много за нашия хубав град. За новите магазини, за забавите в младежкия клуб, за тържественото откриване на новия институт.

До скоро виждане!

Ваш РУСИ

П. П. И все пак не успях да разкажа нищо за нашия мъжествен живот.

Руси РУСЕВ

— ЩОМ КАЗВАТ, ЧЕ ОЩЕ НЕ СМЕ СИ ОБРАЛИ ПРОЛЕТНИЦИТЕ, ЩЕ ГИ ПИШЕМ ЕСЕННИЦИ. . .

СКРИТИ (в канцелариите) РЕЗЕРВИ

Около девиза: „Всичко живо на полето!“

★

— ПОД ДЪРВО И КАМЪК ТЪРСИМ РАБОТНА РЪКА. . .

— НИТО ПОД ДЪРВО, НИТО ПОД КАМЪК ЩЕ Я НАМЕРИМ, АМИ ТРЯБВА ДА ИЗКАРАМЕ ДА ПОМОГНАТ И ТИЯ ОТ КАНЦЕЛАРИИТЕ. . .

★

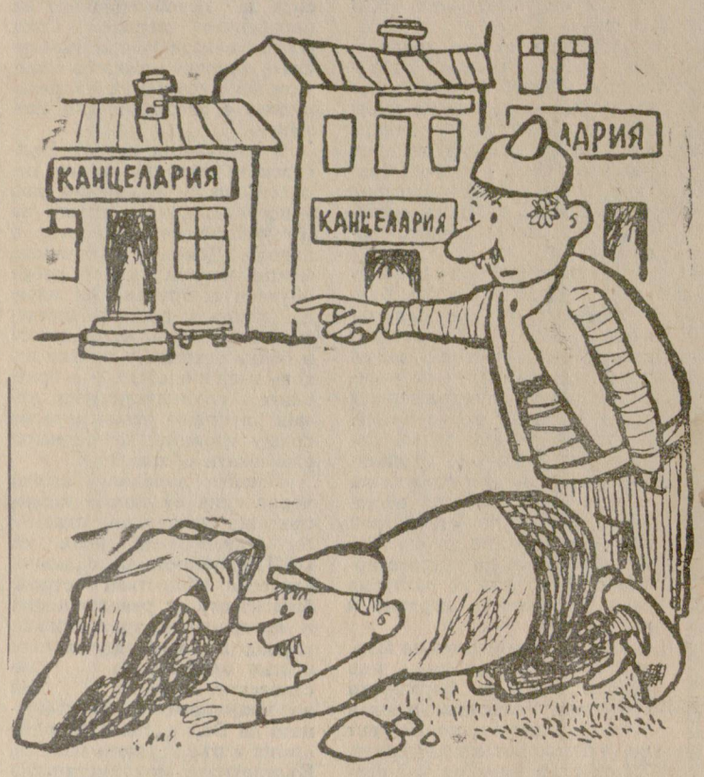

В другарския съд

ПРЕДИ НЯКОЛКО ДНИ в един другарски съд било разгледано крайно интересно дело. Някакъв страхиловчанин съдел един кооператор от село Сушица за обида.

— В какво обвинявате подсъдимия? — обърнал се председателят на съда към страхиловчанина.

— Обиди ме с груби думи. Наскърби ме за нищо и никакво и то съвсем незаконно. . .

— Точно с какви думи си послужи?

Лицето на страхиловчанина почервеняло от гняв, а вените на слепоочието му изпъкнали като дъбови корени.

— Представете си, другарю председател, той се осмели да ми каже: „Обирай си крушите!“

— Е, голяма работа! — решил да ги помири един от членовете на съда. — Двамата сте кооператори, колеги. Не бива да си придирите толкова.

— Но той няма никакво право! — продължил тъжителят. — Разбирам да каже на някой балканджия: „Обирай си крушите!“ — ще има основание. В много балкански кооперативи още не са прибрали богатата плодова реколта.

— Е добре, де! — отново се намесил председателят. — Ако ти беше казал: „Обирай си царевицата!“ щеше ли да кажеш „гък“?

— Какво? Тогава щях да се оплача чак на главния прокурор.

— Защо? Нали не сте добре с брането на царевицата?

Че не сме, не сме, но в Сушица са още по-зле. Най-малко той има основание да ми го каже. . .

— Подсъдими, — обърнал се председателят към кооператора от село Сушица. — Признавате ли се за виновен?

— Не! — отвърнал подсъдимият. — Ако има някаква вина, тя трябва да се търси в управителния съвет. Моля да се разпитат двама свидетели от управителните съвети в Балван и Ресен. . .

— За съжаление, — отговорил председателят, — такива свидетели са недопустими. Целият окръг знае, че и те не са добре с беритбата на царевицата. За какво „обиране“ ще свидетелстват като не са наясно по този въпрос?

След това председателят наместил очилата си, прекратил набързо делото и се обърнал наставнически към четиримата.

Хайде сега, обирайте си царевицата и друг път да не съм ви видял да стъпите тук! Бива ли така да се излагате пред целия окръг?

СТЕНОГРАФ

НА ЧАС ПО ЛЪЖИЧКА

ЕДНА ОТ МОДЕРНИТЕ горноряховски кафе-сладкарници влезли членове от управителните съвети на стопанствата в селата Долна Оряховица, Драганово и Камен. Те се разположили удобно върху новите столове, кръстосали крак върху крак и си заръчали по едно кафе.

Само след няколко минути опитната сервитьорка им поднесла натурално кафе с два пръста дебел каймак. Явно доволни, тримата посетители сръбнали по една глътка, намръщили се и веднага повикали сервитьорката:

— В чашите няма нито грам захар! — протестирали те.

— Момент! — отвърнала тя, притичала до бюфета и на чиста бяла хартийка им донесла три пясъчинки захар.

След това сложила на всеки един от клиентите по едно кристалче в чашата.

— Но това е съвсем недостатъчно! — продължили да негодуват председателите.

— Моля ви се, — притичала пак сервитьорката, — ще ви донеса още.

После пак отишла на бюфета и пак донесла на една чиста бяла хартийка нови три пясъчинки.

— Това е възмутителна постъпка! — избухнали тримата посетители. — Ние дори не сме чували за подобно безобразие!

— Не само, че сте чували, но го вършите! — спокойно отговорила сервитьорката. — И то в момента. Кой не знае, че имаме вие не спазвате графика за доставка на захарно цвекло за Завода? Долна Оряховица в някои дни доставя едва седем сто от предвиденото по план. Но кой знае колко по-добре и в Драганово и в Камен. Нека сега върху собствения си гръб да разберете какво значи да не се спазва график. . .

Трогнали се тримата от думите на сервитьорката и обещали на всяка цена да оправят грешката си. А служителката им обещала следващата седмица да им поднесе кафе с по четири бучки...

ШЕКЕРЕВ

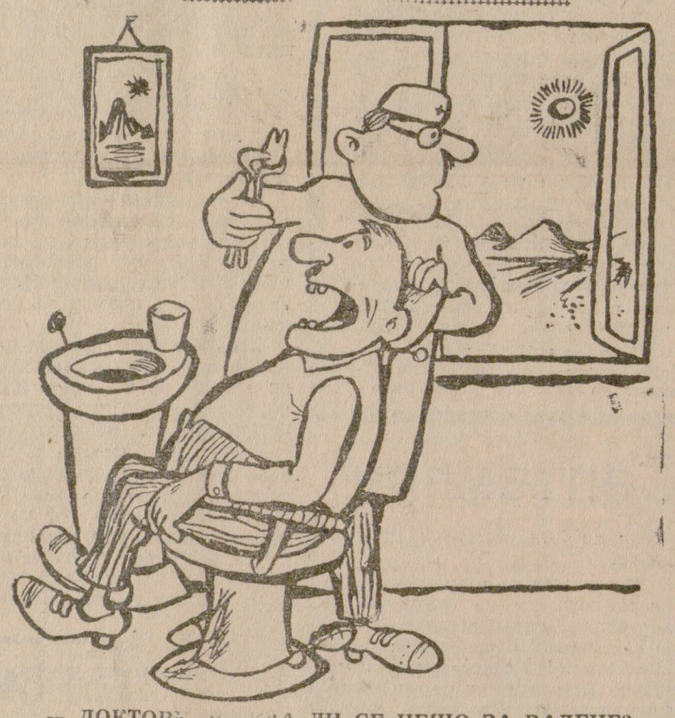

— ДОКТОРЕ, ВАЖДА ЛИ СЕ НЕЩО ЗА ВАДЕНЕ?
— ЦВЕКЛОТО, ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛ. . .

СЕЛСКОСТОПАНСКА-ТРАНСПОРТНА

В някои кооперативи транспортът се заангажирва за щяло и нещяло.

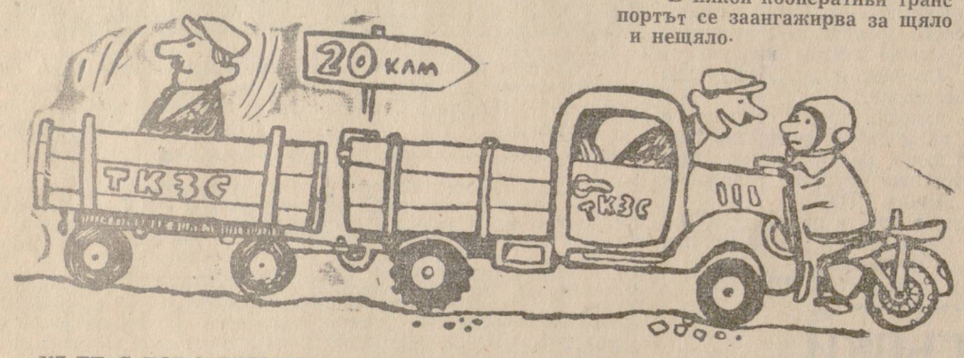

— КЪДЕ С ТОВА РЕМАРКЕ?
— КАРАМ БРИГАДИРА ДО СЕЛОТО ДА СИ КУПИ ЦИГАРИ. . .

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!!!

До Бате Стършел

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от председателя на ТКЗС село Ореш и директорите на ДЗС — Свищов и ДЗС — Совата

НАПОСЛЕДЪК сред децата ни от ранната училищна възраст твърде много се разпространи, дори бзе застрашителни размери играта „ЖМИШКА“ или както народът я нарича — криеница.

Тази на пръв поглед безобидна игра малко по малко подкопава утвърдения авторитет на нашите стопанства, като ни дискредитира в очите на добрите земеделски стопани. Отрицателният ѝ ефект се получава по следния начин: докато едно от децата закрива очите си с ръце, останалите хукват да се крият. Ха тук, ха там и накрая се завират в нашите празни силажни ями. По този начин всички разбират, че не сме добре с приготовляването на силаж, а известно е, че след изминалата тежка зима на едно такова нехайство се гледа с много лошо око.

Ето защо, замолваме Ви, ако е възможно, да забраните на децата да играят на „жмишка“.

ОТГОВОР: Защо децата да не могат да си затварят очите, когато играят, щом техните родители също си затварят очите и то пред такава важна селскостопанска задача?

Бодлив ТРЪН

НЕПРЕДВИДЕНО ОТЛАГАНЕ НА УЧЕБНАТА ГОДИНА

ИСТИНСКА ПАНИКА беше обхванала учащите се от търновските гимназии и техникуми, когато разбрали, че учебната година се отлага. Те се разтревожили до такава степен от неминуемото си изоставане в полето на науката, че тръгнали незабавно да търсят виновниците за това положение. Тук виновник, там — виновник, няма! Най-после една голяма представителна група се озовала пред ДП „Ученически столове“.

— Вие сте станали причина да бездействуваме! — извикали в хор жадните за знания ученици.

— Я не се правете толкова на светци! — отвърнали служителите. — И ние сме били ученици и знаем от личен опит, че в такива случаи се радвате. От друга страна ви се даде възможност да ходите по ресторантите. Хем да слушате разни оркестри, хем да гледате и разни издокарани певици. Какво искате по-хубаво от това?

— Но ученическите столове са за нас необходимост! Трябва да ви потърсят отговорност, задето не бяхте готови веднага със започването на новата учебна година.

— Нямаме никаква вина, — отвърнали спокойно служителите. — Ако искате да знаете, още от лятото бяхме готови не само със столовете, но и с масите. Дори и с покривките. Вярно, че чак сега се сетихме за необходимостта от ремонт на помещенията, създаването на добра организация и някои други дреболии. Да не сме пророци, че да предвиждаме всичко!.. По този начин се получи да мажем и боядисваме помещенията, когато дойдохте вече вие.

ЗАБЕЛЕЖКА: За да не се изтълкува настоящето съобщение погрешно от някои ученици, които наистина нямат голямо желание да учат, предупреждаваме, че всичко, за което става дума тук, е вярно с изключение отлагането на учебната година.

ГЛОГ

КЛАСЪТ на малкия Иванчо бил първенец във всяко едно отношение. Затова никой не се уплашил, когато още в първия учебен час учителката дала свободно съчинение на тема „Златна есен“. Без много-много да му мислят малките ученици разтворили тетрадките си и първите есенни листа се отронили в тях.

За разлика от всички останали, обаче, Иванчо скочил пъргаво, отишъл бързо до черната дъска, взел тебешира и написал с големи букви: „Бяло на черно“.

— Чакай бе, Иванчо! — спряла го учителката. — Ти ще се отклониш от темата!

— Нищо подобно! — отвърнал малкият ученик и продължил да си пише.

Съчинението му започвало така:

„Времето е хубаво. Златната есен е натежала от плод“.

— Иванчо, — скарала му се учителката, — точно това искам да напишеш в тетрадката си заедно с другарчетата.

— Няма как! — свил рамене нашият герой — Тези неща плачат за черна дъска! Недейте гледа само увода!

И Иванчо продължил невъзмутим свободното си съчинение.

„. . . А в земята, в районите на селата Горна Студена, Павликени и край самия град В. Търново под меките лъчи на есенното слънце отдавна кротуват милиони глави узряло вече захарно цвекло, но няма кой да го прибере“.

— Но това няма нищо общо с литературата! — забелязала учителката. — С този въпрос трябва да се занимава селскостопанската наука. Нейните изисквания са нарушени. . .

— Но вие сама казахте, другарко, че литературата трябва да бъде близко до живота, до най-важните проблеми. . .

Учителката си глътнала езика и решила до края на годината да не прави забележки на остроумния Иванчо.

ДАЛЕКОВИДОВ

Справочник на читателя

КИНО

Градските кина в окръга ще прожектират от 23 до 29 септември следните филми: **„Девети септември“ — В. Търново:** „Саша“; **„Искра“ — В. Търново:** „Двата живота на леля Мици“; **„Алеко Константинов“ — Свищов:** „Купих си татко“; **„Академия“ — Свищов:** „Двойници“, „Черноморка“; **„Напредък“ — Г. Оряховица:** „Ти си чудесна“; **„М. театър“ — Павликени:** „Парижката св. Богородица“; **„Хр. Ботев“** — Лясковец: „Две полувремена в ада“; **„Хр. Ботев“ — Елена:** „Здравей, живот!“, „Всичко започна от пътя“, „Козара“; **профсъюзно кино В. Търново:** „Огоста разказва“, „Автографи на леда“, „Хора и бури“ „Зяплю“ — от 15,30 и 18,30 часа „Среща с Будапеща“, „Тайната на пещерата“, „Лъжлив Гошко“ — от 17 и 20 часа

ТЕАТЪР

Днес премиера на **„Дъщерята на Калояна“** — драматизация на едноименния роман на Фани Попова-Мутафова. Същата пиеса театърът ще играе във В. Търново и утре.

ФУТБОЛ

„А“ РФГ

„Спартак“ (Сф) — „Спартак“ (Вн); „Локомотив“ (Сф) — „Левски“; „Локомотив“ (Пд) — „Ботев“; ЦДНА — „Ген. Заимов“; „Дунав“ — „Локомотив“ (ГО); „Берое“ — „Спартак“ (Пл); „Черно море“ — „Марек“; „Славия“ — „Спартак“ (Пд).

Северна „Б“ РФГ

„Ст. Костов“ — „Чардафон“; „Бенковски“ — „Септ. слава“; „Академик“ — „Ватев“; „Септември“ — „Етър“; „Левски“ — „Бурков“; „Гигант“ — „Чавдар“; „Спартак“ — „Ботев“; „Лудогорец“ — „Кърпачев“; „Добруджа“ — „Волов“.

ЗОНА „ЯНТРА“

„Анг. Кънчев“ — „Орловец“; „Локомотив“ — „Владислав“; „Ц. Цанков“ — ЖП депо“; „Левски“ — „Вечвой“; „Червено знаме“ — ДМЗ; „Сърп и чук“ — „Раковски“

ВЕЛИКОТЪРНОВСКА ЗОНА — ЮНОШИ

„Етър“ — „Раковски“; „Локомотив“(Дряново) — „Локомотив“ (ГО); „Академик“ — „Левски“; „Орловец“ — „Анг. Кънчев“; „Чардафон“ — „Червено знаме“.

„А“ ОКРЪЖНА ГРУПА

„Етър“II (Леденик) — „Гагарин“; „Левски“ (Стр.) — „Бачо Киро“; „Ботев“ (Златарица) — „Академик“II; „Д. Генков“ — „Моллов“; „Н. Августинов“ — „Комуна“; „Левски“ (Караисен) — „Янтра“; „Толбухин“ — ДЗЗ; „Пробив“ — „Ботев“ (Дебелец).

Спорт ТОТО

37 ТИРАЖ

ТОТО 2

три 5+1 по 10.000 лв

в Бургас, Смолян и с. Р. Девня

НИКОЛАЙ АСАНОВ И ЮРИЙ СТУРИТИС

ЯНТЪРНО МОРЕ

97

РОМАН, НАПИСАН ПО СЛЕДИТЕ НА ДЕЙСТВИТЕЛНИ СЪБИТИЯ

Вилкс заговори за това, как е търсил връзка с групата на Будрис, как е живял в Рига нелегално, как отлично са се отнасяли към него новите му приятели. Той хвалеше много Будрис, разказа за стълкновението, когато чекистите засякоха работата на неговата радиостанция и Лидумс, спасявайки радиста и радиостанцията, влезе в престрелка. Разказа и за това, че през зимата отрядът е принуден да прекратява бойните действия и хората се пръсват по хуторите, а някои се връщат в Рига. . .

— Как, сигурно, сега е студено в Рига! — изведнаж каза Заринш. — Тези дърва с купони, високи цени. . .

Лидумс веднага забеляза, че в гостната действително е много студено. И неволно се усмихна. Вижда се, английското кътче не е по джоба на обеднялия посланик, живееш от подаянията от масата на кралицата! И сухо забеляза:

— Болшевиките разрешиха и тази проблема. В Рига с пълен ход върви газификацията, има колкото ви е угодно дърва във всички горски складове и ги продават по много евтина цена.

Това окончателно разстрои Заринш. Задавайки за приличие още няколко въпроса, той почна да се сбогува. Лидумс вече се боеше, дали старецът няма да се размисли и да не го покани, но Заринш твърдо повтори:

— Да определим за среща втория ден на Нова година. Моята дъщеря и жена ми ще бъдат щастливи да ви видят. А аз имам толкова много въпроси за живота на нашата мила родина. . .

Краят на „Деня на независимостта“ за гостите на президента се наложи да прекарат вече в ресторанта.

За срещата с „президента“ се стараеха да не говорят.

19.

В КРАЯ НА НОЕМВРИ Силайс съобщи на Лидумс, че с него иска да се срещне „сам“ Маккибин. Лидумс неволно се усмихна: акциите на „посланика на национално мислещите латвийци“ се повишиха.

В борсовата терминология, която така обичат на Запад, това, вероятно, би се нарекло „другарство на доверие“. Но известно е, че борсовите акули се стараят да обърнат и доверието в своя полза, а във вреда на колегата. Както се казва, силният се стреми да глътне слабия, а слабият, докато още не са го изяли, също рови да отщипне потлъсто късче.

И Лидумс, получавайки това тържествено съобщение, се замисли.

Наистина, той имаше известно предимство: той знаеше за Маккибин къде повече, отколкото Маккибин за него. Но всички налични сведения у Лидумс потвърждаваха, че Маккибин е сериозен противник.

Маккибин беше известен в английската тайна служба под напълно безобидни имена: „Сенди“ или „Анкл“, — „Шотландецът“, „Чичо“. Възможно е прякора „Чичо“ да са дали на Маккибин на шега затова, че той постоянно се занимава с всякакви „преселени“ лица, бежанци от Съветска Прибалтика, и за много от тях се оказа наистина добрият и щедър чичко, според техните заслуги пред английското разузнаване. Той обаче измъкна, чрез своята секретарка Нора, изрядно количество фунтове за прехвърляне на Лидумс — Казимир — от Латвия в Англия. Нещо повече, облече и обу този Казимир, определи му заплата, настани го в своята хубава школа — с една дума, не преставаше ни с благодеянията, ни с наблюдението! Естествено, че сега, когато Казимир премина през всичките сита на английското разузнаване, беше, както се казва, и облъчен, и рентгенизован, и фотографиран, и, навярно, записан на магнитофон, Маккибин счете най-сетне за възможно да се срещне с него.

Че сам Маккибин е видна личност, свидетелствува и това, как се разтича мисис Флауер, когато Силайс я предупреди за визитата на Маккибин. Мисис Флауер се превърна във вихър, и то при нейния мълзел! Тя така се мяташе от стая в стая, подготвяше вечеря, някакво особено пиво, някакво старо вино, успявайки да предупреди всеки ученик да се преоблече, да смени ризата си, да постави вратовръзка по-скромна или, напротив, по-ярка, — мисис Флауер беше веща в тия работи.

Лидумс помогна на задъхалата се мисис Флауер да размести цветята, които трябваше да засенчат главните места около масата, и запита:

— Защо сте така загрижени от тази визита ,мисис Флауер?

— О, мистер Казимир, в разпореждане на този човек са значителни средства! Той финансира цялата наша дейност и ние сме длъжни да го посрещнем с почит. Много се радвам, че приемам при себе си вас, когото мистер Маккибин счита за свой приятел. . .

Изглежда, че мистер Маккибин никого от живущите в школата не е удостоявал с такава чест.

Маккибин пристигна в школата заедно с Нора.

В гостната се събраха всички ученици от школата, в отделна групичка стояха почетните гости: Лидумс, Силайс, Ребане, Жакявичус. Силайс така сияеше! Затова пък естонецът и литовецът бяха малко умърлушени: те не можеха да се похвалят с успехите на своите събратя по тайно оръжие. Обаче към Лидумс те се отнасяха с голямо възхищение.

Първият тост, както и следваше да се очаква, провъзгласи Маккибин. Той го вдигна за здравето и личните успехи на „верния син на латвийския народ“, „вожда и ръководителя на национално мислещите синове на Латвия“, „воина и героя“ мистер Будрис и неговия верен помощник и представител — мистер Казимир.

Всички станаха от местата си, побързаха към Лидумс. Известно време Лидумс слуша само звъна на чашите, едва успявайки да отговори на приветствията.

Когато стана тихо, Лидумс произнесе развълнувано слово по адрес на Маккибин, изразявайки своята искрена признателност за вниманието към неговия приятел Будрис, а после провъзгласи тост за британското кралско правителство, оказало му толкова любезен прием.

Маккибин любезно произнесе, че се е запознал с мистер Казимир задочно благодарение разказите на Нора, и Лидумс помисли с усмивка: „Може пък това да е за добре? Известно е, че никой не ще съумее да разхвали по-добре човека, отколкото влюбената жена! Само дано тази влюбеност да не е отишла много надалеч!“

(Следва)

в-к „БОРБА“
стр. 4, бр. 114, 21. IX. 1963 г.
21 301

ДПЗХ „ТРИФОН САРАЛИЕВ“ — ВЕЛИКО ТЪРНОВО

ТЪРСИ

РАБОТНИЦИ=МЪЖЕ за пакетиране на брашно

Заплащане по сделно-разрядната система.

Постъпване веднага. 1—1

ДИП „ИЗКУСТВО“ — ТРЯВНА

ТЪРСИ

КВАЛИФИЦИРАНИ РАБОТНИЦИ-МЕБЕЛИСТИ И НЕКВАЛИФИЦИРАНИ — ОБЩИ РАБОТНИЦИ

Постъпване веднага.

Справки: Личен състав, тел. №№ 55, 45 и 77.

2—1